

3. UDKAST

SAMARBEJDSNÆVNET FOR
NORDISK SKOVFORSKNING

STRATEGIPLAN

1994-1997

1994

INDHOLDSFORTEGNELSE.

Indledning	1
1. Overordnede mål.....	2
2. Målsætning.....	2
3. Strategi.....	3
A. Forsknings- og udviklingsprojekter.....	3
B. Nordiske skovforskernetværk.....	5
C. Samarbejde med andre nordiske organer/inst.....	6
D. Internationalt samarbejde.....	7
E. Undervisning og formidling.....	7
F. Administration.....	8
4. SNSs organisation.....	omslag for
5. SNSs bestyrelse	omslag bag

Indledning.

De overordnede retningslinier for SNSs virksomhed er fastlagt af Nordisk Ministerråd i "STADGAR FÖR SAMARBETSNAÄMNDEN FÖR NORDISK SKOGSFORSKNING" af 25.3.1980, revideret senest 27.6.1990.

SNSs virksomhed har tidligere været fastlagt i "Handlingsprogram 1989-1993", der i perioden løbende er blevet revideret.

I 1992 er der på foranledning af Nordisk Råds Budgetudvalg foretaget en evaluering af bl.a. det nordiske forskningssamarbejde under SNS. Der foreligger en evalueringsrapport med titlen "En ubetinget succes" fra 1993. På baggrund af evalueringen, og en række høringsudtalelser hertil, har Nordisk Embedsmandskomité for Jord- og Skovbrugsspørgsmål (NEJS) og Nordisk Ministerråd-Landbrugsministrene bl.a. besluttet at pålægge SNS at fremlægge strategiske planer til godkendelse i NEJS. Denne strategiplan er et resultat heraf.

SNS forventer i foråret 1994 at indgå en Mål- og rammestyringskontrakt for perioden 1994-96 med Nordisk Ministerråd. Denne fastlægger bl.a. de økonomiske rammer for SNSs virksomhed.

Denne strategiplan skal revideres i gyldighedsperioden, såfremt der opstår behov herfor. Optages andre nordiske lande i EU bør det vurderes, hvorledes skovforskningssamarbejdet bedst tilpasses den nye situation.

Strategiplanen er sammenfattet i en kortfattet folder, der bl.a. over for forskere, administratorer og politikere redegør for SNSs målsætning, indsatsområder samt SNS's gruppestruktur. Desuden er der udgivet en vejledning om ansøgning om midler til forskningsformål med ansøgningskema.

SAMARBEJDSNÆVNET FOR NORDISK SKOVFORSKNING.

STRATEGIPLAN 1994-97

1. Overordnede mål.

SNS arbejder for et øget samarbejde og en synergieffekt inden for den nordiske skovforskning for herigennem at medvirke til en bæredygtig og flersidig forvaltning af skovene til gavn og glæde for de nordiske samfund.

Ved bæredygtig skovforvaltning forstås en forvaltning og brug af skovene, der sker på en måde og i et omfang, som bevarer deres biodiversitet, produktivitet, regenerationsevne, vitalitet samt deres potentiale til nu og i fremtiden at opfylde relevante økologiske, økonomiske og sociale funktioner på lokalt, nationalt og globalt niveau, og som ikke skader andre økosystemer (på grundlag af resolutionen HI, Helsinki, 1993)

Ved flersidig skovforvaltning forstås, at der tages et integreret hensyn til økonomisk værdifuld produktion, naturværdier, kulturhistoriske værdier, miljøbeskyttelse og friluftsliv.

Gennem sine aktiviteter og initiativer ønsker SNS at gøre det attraktivt at samarbejde og forske i nordisk regi.

2. Målsætning.

1. Forstærke det nordiske samarbejde mellem forskningsinstitutioner og mellem individuelle forskere, der arbejder med emner relateret til skove og skovbrug.
2. Igangsætte og koordinere forskningsprojekter med nordisk profil og af høj kvalitet inden for skovbrug (herunder pyntegrønt) og tilgrænsende områder (landskab, "utmark", park m.fl.).
3. Fordele projektmidler således, at forskningsressourcerne udnyttes effektivt, og en væsentlig synergieffekt kan opnås.
4. Sikre en målrettet formidling af forskningsresultater.
5. Være et kompetent rådgivende organ på skovbrugsområdet for Nordisk Ministerråd.

6. Forstærke de nordiske landes muligheder for deltagelse i andet internationalt forsknings- og udviklingsarbejde.

3. Strategi.

A. Forsknings- og udviklingsprojekter.

Indsatsområder.

SNS har identificeret indsatsområderne i de kommende fire år ud fra både samfundsmæssige og erhvervsmæssige prioriteringer.

Indsatsområderne er desuden udvalgt med udgangspunkt i de enkelte landes nationale strategier for skovbrugsforskningen samt Nordisk Ministerråds handlingsprogram for perioden 1985-1995 med tillæg fra 1990.

Indsatsområderne skal tjene som vejledning for SNSs fordeling af projektmidler. Gennem en klar beskrivelse af indsatsområderne sikres, at forskere ikke bruger ressourcer på irrelevante ansøgninger. Samtidigt fastholdes SNS på en prioritering inden for en for forskningsprojekter relevant tidshorisont.

SNS har endvidere lagt følgende kriterier til grund for valget af indsatsområder: gode muligheder for synergieffekt ved nordisk samarbejde, bred interesse, høj national prioritering.

SNS har for perioden 1994-97 valgt at prioritere følgende forskningsområder højt:

Bæredygtig og flersidig skovforvaltning.

Der vil blive lagt særlig vægt på:

- * skovøkosystemers struktur og dynamik.
- * udvikling af driftsformer, der sikrer dyrkningsgrundlaget og bevarer biodiversiteten
- * bæredygtige/drifttekniske løsninger
- * økonomiske aspekter ved flersidig skovforvaltning

Økofysiologi.

Der vil blive lagt særlig vægt på:

- * udredning af virkning af h.h.v. arv og miljø af træers sundhed, stabilitet og stofproduktion.
- * at studere effekten af luftforurening og klimaændringer på skovøkosystemer

*BE
afgrødes ikke
i arb. gr. skovforvaltning*

Foryngelse og anlæg af skov.

Der vil blive lagt særlig vægt på:

- * fremskaffelse, afprøvning og forædling af plantemateriale
- * udvikling af omkostningseffektive og miljømæssigt forsvarlige foryngelsestekniske metoder
- * naturlig foryngelse og anlæg af blandingsskove og løvskov

og omkostningseffektive

Træproduktion og udnyttelse af træressourcer.

- * vedkvalitet og råtræudnyttelse med hovedvægt på værdiskabning og øget udnyttelse
- * Skovbehandlingens indflydelse på råtræets kvalitet og værdi

Kompetence.

De enkelte lande i det nordiske fællesskab har selvstændigt identificeret områder, hvor de har eller vil udvikle en særlig kompetence. Som eksempler herpå kan nævnes:

Danmark:

- * flersidig, integreret skov- og landskabsforvaltning
- * dyrkning af løvtræ i skov og landskab, især bøg, eg og ask
- * økosystemforskning
- * dyrkning af pyntegrønt (juletræer og klippegrønt) under hensyn til skovenes og landskabets flersidige brug

Finland:

- *
- *
- *

Island:

- *
- *
- *

Norge:

- *
- *
- *

Sverige:

- *
- *
- *

Kriterier for finansiel støtte fra SNS til forskning.

SNS ønsker at fordele størstedelen af den årlige rammebevilling til fællesnordiske forskningsprojekter, der kan tilgodese SNSs mål.

For at et projektforslag skal kunne godkendes som et SNS-projekt, lægger SNS stor vægt på, at projektets emneområde er omfattet af SNSs indsatsområder. Projektets emne bør desuden være omfattet af deltagerlandenes nationale strategier. For at sikre en national forankring tillægges det stor vægt, at de enkelte deltagerlande medfinansierer projektet.

Ved bedømmelse af projektet vurderer SNS desuden om følgende kriterier er opfyldt:

- * Mindst 3 nordiske lande bør deltage i projektet.
- * Projektet er tidsbegrænset (normalt til 3 år).
- * Konkrete resultater kan forventes inden for projektperioden.
- * Projektet har originalitet og nyhedsværdi

* Metodevalg, dataindsamling og håndtering er på relevant og aktuelt niveau.

Som et led i at sikre et højt videnskabeligt niveau af projekterne stiller SNS som regel krav om, at resultaterne publiceres i et videnskabeligt tidsskrift (med "referee" system), gerne Scandinavian Journal of Forest Research. De vigtigste resultater og konklusioner bør derudover formidles hurtigt til skovbrugets praktikere gennem relevante skovbrugstidsskrifter.

For at sikre en sammenvejning af de forsknings-, samfunds- og erhvervsmæssige interesser ved behandlingen af ansøgningerne afgives en samlet vurdering pr. land.

SNS kan give støtte til forprojekter til større internationale projekter, forudsat de øvrige kriterier for støtte er opfyldt.

Projektrapportering og -evaluering.

SNS følger projekterne gennem skriftlige årsrapporter og årligt reviderede regnskaber, der forelægges Nordisk Ministerråds sekretariat til godkendelse.

Ved projektets afslutning indsendes en kortfattet slutrapport til SNS, af hvilken følgende bør fremgå: projektets mål, planlægning, gennemførelse, resultat, konklusion og publikationer samt regnskab, der viser egen og fremmed finansiering for alle deltagerlande. SNS behandler slutrapporten og godkender formelt projektet.

SNS ønsker fortsat at lade enkelte projekter evaluere i forhold til projektets milepæle ved hjælp af sagkyndige personer, som ikke har direkte tilknytning til projekterne. Ved denne evaluering lægges specielt vægt på:

- * resultaternes betydning for skovsektoren
- * videnskabelig kvalitet
- * fællesnordisk udbytte og synergieffekt
- * overensstemmelse med projektplanen/revideret projektplan

B. Nordiske skovforskernetværk.

Det er SNSs mål forsat at styrke det gode samarbejde, der findes mellem skovforskere i Norden.

SNS vil medvirke til at fremme erfaringsudvekslingen blandt nordiske skovforskere ved at yde økonomisk støtte til afholdelse af forskertræf, symposier og konferencer samt andre aktiviteter i nordisk regi, der samtidigt medvirker til opbygning af nordiske forskernetværk. SNS støtter initiativer til også at inddrage udefra kommende gæsteforelæsere/eksperter, hvorved skovforskere fra hele Norden samtidig kommer i kontakt med og får information fra internationalt førende forskere på området.

Økonomisk støtte fra SNS gives primært til dækning af rejseomkostninger. Det forventes, at de deltagende institutioner bidrager med en væsentlig del af udgifterne ved arrangementerne.

Det nordiske forskernetværk er formaliseret i en arbejdsgruppestruktur, der i den seneste handlingsplan omfattede 16 arbejdsgrupper repræsenterende forskellige emneområder. SNS har i samarbejde med de ordførende for de 16 arbejdsgrupper foretaget en gennemgang af arbejdsgruppestrukturen og har bl.a. vurderet emneområdernes aktualitet og bredde, gruppernes aktivitetsniveau og tilhørsforholdet til SNS.

SNS har i den kommende 4-års periode følgende arbejdsgruppesammensætning, der tages op til vurdering hvert 4. år, første gang i efteråret 1997:

*
*

Grupperne er basis for information om og uformel koordinering af nationale forskningsprojekter såvel som for gennemførelse af fælles nordiske skovforskningsprojekter. SNS kan i forbindelse med forberedelse af projektansøgninger til SNS og til koordinering af nationale projekter (såkaldte samordnede aktioner) yde økonomisk støtte til, at en mindre gruppe forskere mødes.

C. Samarbejde med andre nordiske organer/institutioner.

Det nordiske samarbejde på jord- og skovbrugsområdet sker på baggrund af det handlingsprogram for 1985-95, der er vedtaget af Nordisk Ministerråd, med et tillægsprogram vedtaget i 1990. Nordisk Embedsmandskomité for Jord- og Skovbrugsspørgsmål (NEJS) varetager opfølgningen af programmerne. I 1995 vil Nordisk Ministerråd foretage en evaluering af jord- og skovbrugssamarbejdet i Norden.

SNS er med sin brede repræsentation velegnet til at varetage kontaktorganfunktionen på skovområdet over for forskningsråd og -organer samt overfor NEJS og Nordisk Ministerråd. Denne funktion kan varetages, dels gennem at NMR forelægger sager for SNS til udtalelse, dels ved at SNS tager initiativer til nye eller ændrede aktiviteter, der kan udvikle det nordiske samarbejde. SNS ønsker i højere grad end hidtil at fokusere på funktionen som kontaktorgan og rådgiver på skovområdet i Norden.

SNS ønsker i den kommende periode at indlede et tættere samarbejde med følgende nordiske institutioner:

Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning (NKJ).

NKJ og SNS støtter et fælles miljøforskningsprogram, der påregnes afsluttet i 1997. Programopfølgning varetages af NKJ. Som følge af bl.a. marginalisering af landbrugsjord og fokus på sammenhængene i landskabet forventes SNS at få flere fælles berøringsflader med NKJ.

Nordisk Genbank (NGB).

SNS har observatørstatus i NGB. Orientering fra NGBs møder ønskes i fremtiden givet direkte til SNSs bestyrelse.

Natur- og friluftsgruppen under EK-Miljø.

Denne gruppe har et antal projektgrupper, der arbejder med emner, der ligger tæt på SNSs arbejdsområde. Som eksempler kan nævnes: friluftslivets betydning for livskvaliteten, bestandsopgørelse og udviklingstendenser for fugle i Norden. Gruppen samarbejder med SNS vedrørende kriterier for bæredygtig skovdrift.

D. Internationalt samarbejde.

Gennem det nordiske forskningssamarbejde ønsker SNS både at øge de enkelte nordiske landes og grupper af nordiske landes muligheder for at deltage i andet internationalt samarbejde.

SNS vil i den kommende periode med dansk formandskab og sekretariat forsøge i øget omfang at fungere som brobygger mellem Nordens skovforskning og den del af den europæiske skovforskning, der tager udgangspunkt i EUs rammeprogrammer. Mulighederne for at inddrage flere nordiske lande i det europæiske skovforskningssamarbejde, både i egentlige forskningsprojekter og gennem såkaldte samordnede aktioner ("concerted actions"), vurderes at være gode. Hvorimod egentlige forskningsprojekter med deltagelse af alene nordiske lande næppe vil kunne opnå støtte fra EU.

Idet skovbruget i de nordiske lande på mange måder adskiller sig fra skovbruget i det øvrige Europa, kan det nordiske samarbejde koncentreres på områder, hvor det er naturligt for Norden at gå i spidsen for udviklingen på skovbrugsområdet. På denne måde øges de nordiske landes muligheder for at få en fremtrædende rolle i den internationale skovforskning og på den skovpolitiske arena.

SNS ønsker at videreføre et samarbejde med Baltikum, men har ikke specielle ressourcer hertil. Desuden vil SNS gerne medvirke til eventuelt samarbejde inden for projekter omfattet af Nordisk Ministerråds arbejdsprogram for Nordens nærområder.

E. Undervisning og formidling.

Nordisk Forskeruddannelsesakademi (NorFA) støtter nordiske forskeruddannelsesaktiviteter inden for alle forskningsområder. Det sker gennem forskersymposier, forskerkurser, stipendier og kortere ophold i et andet nordisk land m.v.

SNS ønsker at medvirke til, at NorFA kan udbyde uddannelses tilbud af høj kvalitet og med relevans for skovbruget. SNS vil som hidtil give udtalelser i forbindelse med NorFAs bedømmelser af ansøgninger på skovbrugsområdet. Derudover vil SNS forsøge at udbrede kendskabet til NorFAs virksomhed - og de muligheder for

støtte til forskeruddannelse her ligger - blandt de nordiske skovforskere.

Desuden arrangeres inden for jord- og skovbrug en række nordiske, systematiserede forskerkurser i samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og de nordiske landbrugsuniversiteter. SNS har en post som observatør i Styregruppen vedrørende systematiseret nordisk forskeruddannelse. SNS ønsker på tilsvarende vis som nævnt under NorFA, at støtte den systematiserede forskeruddannelse, herunder specielt arbejde for flere skovbrugskurser.

SNS indgik i 1985 en aftale med Kungliga Skogs- og Lantbruksakademien om udgivelse af Scandinavian Journal of Forest Research (ScJFR). Formålet med tidsskriftet er bl.a. at øge kendskabet til nordisk skovforskning internationalt. SNS ser gerne, at der fra SNS-støttede projekter publiceres mindst 1 artikel i ScJFR.

SNS vil fortsat arbejde for opretholdelse af et nordisk videnskabeligt skovbrugstidsskrift. Samarbejdet mellem SNS og ScJFR er søgt styrket ved, at to medlemmer af SNSs bestyrelse deltager i ScJFRs bestyrelse ("Managing Board") og ScJFR sættes på SNSs dagsorden 1 gang årligt.

En stor del af SNSs virksomhed retter sig mod umiddelbar anvendelse i skovbrugserhvervet. Det er derfor af meget stor betydning, at forskningsresultaterne formidles målrettet til brugerne f.eks. i form af korte artikler i landenes skovbrugstidsskrifter.

For at synliggøre det nordiske samarbejde stiller SNS krav om, at det af artiklerne fremgår, at SNS har støttet projektet.

SNS har tidligere udgivet foldere omhandlende aktuelle emner i det nordiske forskningssamarbejde. Der ønskes også i den kommende periode udarbejdet informationsmateriale, der gennem et aktuelt emne bredt informerer om det nordiske samarbejde på skovbrugsområdet.

F. Administration.

SNS skal arbejde for at opfylde overenskomsten med Nordisk Ministerråd (landbrugsministrene) for perioden 1994-96 på en sådan måde, at de tildelte midler administreres hensigtsmæssigt, effektivt og efter gældende retningslinier. SNSs bestyrelse vil arbejde for at tilvejebringe en supplerende national finansiering med henblik på at forøge synergieffekten ved det nordiske forskningssamarbejde.

Med udgangspunkt i overenskomsten udarbejdes budget og tidsplan for SNSs aktiviteter i perioden.

SNS ønsker at give ansøgere til såvel forskningsprojekter som mødeaktiviteter en hurtig og korrekt behandling af deres ansøgninger. Samtidig bør SNS sikre en hurtig og enkel afrapporte-

ring fra tilskudsmodtagerne til SNS, således at Nordisk Ministerråds krav til resultatrapport til enhver tid kan opfyldes. Med henblik herpå gennemgås administrative rutiner, skemaer m.v.